

<https://www.liberal.gr/arthro/216505/apopsi/sunenteuxeis/gkikas-a-chardoubelis-treis-imeres-kai-40-chronia-mnimonia-.html>

ΑΠΟΨΗ > ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Τρεις ημέρες και... 40 χρόνια Μνημόνια !

Παρασκευή 17 Αυγούστου 2018, 00:02

Τέλμα είναι η σωστή λέξη που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία, όχι δυναμική, αυτή είναι μια ξεχασμένη λέξη, σχολιάζει ο Γκίκας Χαρδούβελης για τις επιδόσεις της χώρας, τρεις μόλις ημέρες πριν την αποφοίτηση από το 3ο πρόγραμμα.

Χρηματιστήριο που βούτηξε χθες κοντά στις 700 μονάδες, τραπεζικές μετοχές κάτω από τις τιμές της τελευταίας ανακεφαλαιοποίησης, επιτόκια κρατικών ομολόγων που έχουν μπροστά το 4 αντί για το 2, capital controls σε ισχύ, παραγωγή στα επίπεδα του 2014, ατέρμονο Brain Drain, αυτές είναι οι επιδόσεις και μόνο ενθουσιασμό δεν δικαιολογούν, τονίζει ο πρώην υπ.Οικονομικών.

«Αν και η σημερινή κυβέρνηση ξεκίνησε με το σλόγκαν για άμεσο "σκίσιμο" των μνημονίων με ένα νόμο, όχι μόνο μας έβαλε σε σε ένα τρίτο και αχρείαστο μνημόνιο, αλλά φρόντισε να το μετατρέψει και σε Μνημόνιο υποχρεώσεων διαρκείας», σημειώνει ο κ. Χαρδούβελης, μιλώντας για τις δεσμεύσεις της χώρας έως το 2060, αλλά και για τη συνεχιζόμενη μεγάλη ληστεία στη τσέπη μας, φέρνοντας το εξής απλό παράδειγμα. Κάποιος που εισπράττει 124 ευρώ από τον πελάτη του, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, δίνει 35 ευρώ για μια σύνταξη που πιθανόν δεν θα πάρει ποτέ, άλλα 35 ευρώ σε άμεσους φόρους, επομένως του μένουν στη τσέπη μόνο 30 ευρώ. Του έχει μείνει το 24% της χρέωσης του πελάτη, δηλαδή έχει ουσιαστικά φορολογηθεί με συντελεστή 76%.

Συνέντευξη στον Γιώργο Φιντικάκη

- Τρεις ημέρες πριν την περίφημη έξοδο από το 3ο πρόγραμμα, σας δίνει η Ελλάδα την εντύπωση οικονομίας που βγαίνει από το έπος των μνημονίων;

Δυστυχώς το έπος παραμένει για 4 ακόμα δεκαετίες.

Το λεγόμενο τέλος των μνημονίων αποτελεί ένα τέλος μόνο από την πλευρά της χρηματοδότησής μας από τους Ευρωπαίους εταίρους. Στην πλευρά των δικών μας υποχρεώσεων το έπος δεν έχει τελειώσει.

Θυμίζω ότι δεσμευτήκαμε μέχρι το 2060 – και με ελάχιστα ανταλλάγματα - για πρωτογενή πλεονάσματα 2,2% του ΑΕΠ, γεγονός που αφαιρεί σημαντικότερους βαθμούς ελευθερίας στη δημοσιονομική πολιτική σειράς επόμενων κυβερνήσεων και γενεών. Παρά το γεγονός ότι το ΔΝΤ ήταν της άποψης ότι τόσο μεγάλα πλεονάσματα στραγγαλίζουν την οικονομία και δεν είναι επιτρεπτά, εμείς καταφέραμε και το επιτρέψαμε στον εαυτό μας !

Δεν είχαμε αξιοπιστία και δεν καταφέραμε να πείσουμε για το ορθό της άποψής μας, παρ' ότι είχαμε στο πλευρό μας, τον ουδέτερο σύμμαχο, δηλαδή το ΔΝΤ. Ποτέ στο παρελθόν η Ελλάδα δεν είχε υποστεί μια τόσο μακροχρόνια παρεμβατικότητα στην εσωτερική της οικονομική πολιτική. Ούτε σε άλλη χώρα της Ευρωζώνης έχει συμβεί κάτι αντίστοιχο.

Η σημερινή κυβέρνηση ξεκίνησε με το σλόγκαν για άμεσο «σκίσιμο» των μνημονίων με ένα νόμο και όχι μόνο μας έβαλε σε σε ένα τρίτο και αχρείαστο μνημόνιο, αλλά φρόντισε να το μετατρέψει και σε Μνημόνιο υποχρεώσεων διαρκείας.

- Παρ' όλα αυτά, βλέπετε έστω κάποιες ενδείξεις μιας οικονομίας με δυναμική, όπως συνέβη τη χρονιά εξόδου των τριών άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Ιρλανδία, Πορτογαλία, Κύπρος) που πέρασαν από μνημόνια;

Η λέξη «δυναμική» για την ελληνική οικονομία είναι μια ξεχασμένη λέξη. «Τέλημα» είναι αυτό που την χαρακτηρίζει. Στο ζήτημα της παραγωγής σήμερα βρισκόμαστε εκεί που αφήσαμε την οικονομία στο τέλος του 2014. Χάθηκε όλη η προηγούμενη δυναμική του 2014 και μαζί της χάνονται ετησίως περίπου 2.000 ευρώ από το βιοτικό επίπεδο της κάθε Ελληνίδας και του κάθε Έλληνα.

Στην Ελλάδα περάσαμε την αχρείαστη κρίση νούμερο δύο, της περιόδου 2015-2018, που δεν συνέβη στις άλλες χώρες. Θυμίζω ότι οι οικονομικές ανισοροπίες μας είχαν ήδη επιλυθεί από το 2014. Τα ελλείμματα είχαν εξαφανιστεί και είχε ξεκινήσει η ανάπτυξη της οικονομίας. Στη συνέχεια η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έφερε οπισθοδρόμηση. Οι υπόλοιπες χώρες που αναφέρατε, δεν υποσχέθηκαν ουτοπιστικά σκισίματα των μνημονίων. Εργάστηκαν σιωπηλά και μεθοδικά ώστε να λύσουν τις δικές τους ανισοροπίες και το κατάφεραν σχετικά σύντομα.

Δυναμική έχει μια οικονομία με τα σωστά κίνητρα για εργασία και επενδύσεις. Στο θέμα της εργασίας, μόνον αντικίνητρα υπάρχουν αφού η σημερινή υπερ-φορολόγηση και οι μεγάλες εργοδοτικές εισφορές - που επιβλήθηκαν όχι από τους «θεσμούς» αλλά από την ίδια την κυβέρνηση - ωθεί τους πάντες, ιδιαίτερα τους ελεύθερους επαγγελματίες, είτε στην παρα-οικονομία είτε στο ραχάτι και την ακινησία.

- Ποια είναι σήμερα τα μεγαλύτερα αντικίνητρα στην εργασία;

Η άλγεβρα των αντικινήτρων, φαίνεται με ένα απλουστευμένο παράδειγμα: Για να εισπράξει κάποιος 100 ευρώ, παίρνει από τον πελάτη του 124 ευρώ λόγω ΦΠΑ. Από τα 100 ευρώ υποχρεώνεται να δώσει περίπου τα 35 ευρώ για μια σύνταξη που πιθανόν δεν θα πάρει, αφού δεν είναι δικά του τα λεφτά που θα επενδύονταν για μια δική του σύνταξη, ούτε δικαιούται κάτι που να συναρτάται άμεσα από αυτά. Συνεπώς ορθώς τα προσλαμβάνει ως φορολογία.

Από τα υπόλοιπα 65 ευρώ που απομένουν, έστω ότι φορολογείται με ανώτατο συντελεστή 55% (45% ο ανώτατος συντελεστής + 10% φόρος αλληλεγγύης) και ότι δεν έχει άλλα έξοδα. Συνεπώς δίνει 35 ευρώ σε άμεση φορολογία. Του μένουν 30 ευρώ στη τσέπη, αφού ήδη έχει χρεώσει τον πελάτη 124 ευρώ ! Του έχει μείνει το 24% της χρέωσης του πελάτη, δηλαδή έχει ουσιαστικά φορολογηθεί με συντελεστή 76%. Αν πάλι ξεχάσουμε τον ΦΠΑ, η φορολογία είναι 70%. Τα συμπεράσματα δικά σας.

- Πως εξηγείτε ωστόσο ότι παρά τα πάμπολλα υποτιμημένα περιουσιακά στοιχεία, και την υπερπροσφορά φθηνού καταρτισμένου δυναμικού, εντούτοις οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα παραμένουν με βάση το 100, το 2007, μόλις στο 40;

Στο ζήτημα των επενδύσεων γίνεται προσπάθεια να μειωθεί η γραφειοκρατία. Είναι και μέρος του Μνημονίου. Ευτυχώς, πιστεύω ότι είναι εμπεδωμένη αντίληψη σε όλους τους πολιτικούς φορείς, η ανάγκη μείωσης της γραφειοκρατίας. Δεν είμαι όμως σίγουρος για την επιτυχία.

Αλλά και να επιτύχει η προσπάθεια δεν αρκεί μόνον αυτή για επενδύσεις. Χρειάζεται κυρίως προοπτική για τη χώρα και αξιοπιστία ώστε να πειστεί ο επενδυτής να πάρει ρίσκο και να τοποθετήσει και να κλειδώσει τις αποταμιεύσεις του για μακρό χρονικό διάστημα.

Αυτή η προοπτική της χώρας χάθηκε τα τελευταία 4 χρόνια. Και η αξιοπιστία εξανεμίστηκε. Ακόμα και οι δημόσιες επενδύσεις μειώθηκαν είτε από ανεπάρκεια των κυβερνώντων είτε ηθελημένα, ώστε να παραχθούν υπερ-πλεονάσματα.

- Χρηματιστήριο που βούτηξε χθες κοντά στις 700 μονάδες, τραπεζικές μετοχές κάτω από τις τιμές της τελευταίας ανακεφαλαιοποίησης, επιτόκια κρατικών ομολόγων που έχουν μπροστά το 4 αντί για το 2, capital controls σε ισχύ. Είναι αυτοί λόγοι για πανηγυρισμούς;

Συμφωνώ ότι όλα αυτά δείχνουν σε υπερθετικό βαθμό το τέλμα στο οποίο βρισκόμαστε. Οι αγορές δείχνουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην ελληνική οικονομία. Και αυτή η εμπιστοσύνη φαίνεται αδύναμη.

Αν υπήρχε ενθουσιασμός, θα φαινόταν σε εκτίναξη του χρηματιστηρίου, σε μείωση των επιτοκίων δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, σε ροή νέων επενδύσεων στη χώρα. Τίποτα από όλα αυτά δεν συμβαίνει, ενώ αντιθέτως οι περιορισμοί στις κινήσεις κεφαλαίων παραμένουν, συγκεκριμένο και ποσοτικοποιημένο σχέδιο ανάπτυξης δεν υπάρχει, και η νεολαία μας συνεχίζει να φεύγει στο εξωτερικό για αναζήτηση καλύτερης τύχης.

- Ποιο πιστεύετε ότι ήταν το μεγαλύτερο επίτευγμα της κυβέρνησης στα 3,5 χρόνια της θητείας της; Μήπως ότι κατάφερε να μοιράσει τη φτώχεια σε περισσότερους μέσω των υπερπλεονασμάτων;

Με την αποτυχία των ανεδαφικών υποσχέσεών της και την αδράνειά της να επιληφθεί της καθημερινότητας του πολίτη, νομίζω κατάφερε να δείξει στη συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων ότι μαγική λύση για την Ελλάδα χωρίς μόχθο και προσπάθεια δεν υπάρχει. Έτσι αυξήθηκε το ποσοστό των Ελλήνων που αντιλαμβάνεται ότι έχει και υποχρεώσεις, όχι μόνον απαιτήσεις από το κράτος.

Η κυβέρνηση, με την πιθανόν ακούσια συμπεριφορά της, ωρίμασε τους Έλληνες να βλέπουν πιο καθαρά την οικονομική πραγματικότητα. Επιπλέον, μετά την περίφημη «κωλοτούμπα» του Ιουλίου 2015, μειώθηκε και ο πολιτικός κίνδυνος έξωσης της χώρας μας από την Ευρωζώνη.

Το μοίρασμα της φτώχειας στο οποίο αναφέρεστε, είναι επίσης ένα σημαντικό ζήτημα. Σας θυμίζω το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, που η κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ ξεκίνησε πιλοτικά. Όταν ήρθε στην εξουσία, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ το σταμάτησε για ένα χρόνο. Στη συνέχεια το επανεκκίνησε με νέα ονομασία, ώστε να το οικειοποιηθεί ως δικό της εφεύρημα και να το καρπωθεί πολιτικά, μοιράζοντας χρήμα, ιδιαίτερα στην επαρχία.

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα βοηθάει πολλούς να αντέξουν την κρίση. Έχει, όμως, και σημαντικές παρενέργειες. Εγκλωβίζει πολλούς στη φτώχεια ή στην παραοικονομία, αφού δεν επιθυμούν να εργαστούν φανερά (πολλοί το παίρνουν ενώ

εργάζονται) ώστε να μην χάσουν το βοήθημα. Όπως η υψηλή φορολογία των υπερπλεονασμάτων που αναφέραμε νωρίτερα, έτσι και αυτό αποτελεί αντικίνητρο για εργασία. Έτσι η χώρα εγκλωβίζεται στην αδράνεια και τη στασιμότητα διότι τα αντικίνητρα για εργασία επηρεάζουν όλα τα νοικοκυριά, εργαζόμενα ή όχι.

- Σχολιάστε μας και τη προ ημερών δήλωση του υπ. Οικονομικών Ευ. Τσακαλώτου, δήλωσε ότι «τα προβλήματα της Τουρκίας δεν επηρεάζουν την καθαρή έξοδο»...

Οτιδήποτε συμβαίνει στη γείτονα χώρα, φυσικά και μας επηρεάζει και όχι μόνον λόγω των εμπορικών μας σχέσεων. Για παράδειγμα, η εμπειρία του ελληνικού Δημοσίου των προηγούμενων μηνών στις αγορές έδειξε ότι οτιδήποτε αρνητικό στο διεθνές περιβάλλον επηρεάζει τα επιτόκια πολύ περισσότερο στην Ελλάδα παρά στην υπόλοιπη Ευρώπη. Το βλέπουμε χαρακτηριστικά τις τελευταίες εβδομάδες, όπως άλλωστε και χθες, τόσο με τη βουτιά στο χρηματιστήριο, όσο και με την εκτίναξη των επιτοκίων στα ελληνικά δεκαετή ομόλογα.